

Atmintinė duomenų teikėjams, teikiantiems duomenis Valstybės jonizuojančiosios spinduliuotės ir darbuotojų apšvitos registru

Tvarkant Valstybės jonizuojančiosios spinduliuotės ir darbuotojų apšvitos registrą (toliau – Registras) dažnai pasitaiko atvejų, kai duomenų teikėjams iškyla praktinių klausimų, kaip turi būti vykdomi teisės aktų reikalavimai, teikiant duomenis Registrui. Neretai Radiacinės saugos centrui pateikiami pranešimai būna parengti netinkamai, neatitinka teisės aktų reikalavimų arba iš viso nepateikiami. Todėl buvo parengta ši atmintinė, kurioje akcentuojami pagrindiniai teisės aktų, reglamentuojančių duomenų teikimo Registrui tvarką, reikalavimai, pateikiami pavyzdžiai, kaip, priklausomai nuo konkrečios situacijos, turi būti parengti ir pateikti dokumentai Registrui (Radiacinės saugos centrui).

Ūkio subjektai ir licencijos turėtojai, gavę (įsigiję), sumontavę, išmontavę, perkėlę į kitą padalinį, baigę eksploataciją ar perdavę kitiems asmenims jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinius (toliau – šaltiniai), keičiantis A ar B kategorijos darbuotojams (pradedą ar baigia dirbti su šaltiniais, perkeliama į kitą padalinį, keičiasi jų duomenys, pvz., pakeičiama pavardė, išeina motinystės/tėvystės atostogų), darbuotojų apšvitos bei šaltinių metinės inventorizacijos duomenis Registrui privalo teikti teisės akto [2] nustatyta tvarka.

Pranešimai apie šaltinius (juos įsigijus, sumontavus, išmontavus, perdavus, pardavus, perkėlus į kitą padalinį ir pan.) turi būti pateikti Radiacinės saugos centrui per 10 darbo dienų, užpildant reikiamas teisės akto [2] 1, 2, 3, 4, 5 arba 6 prieduose pateiktas formas:

1 priede pateikta forma – „Pranešimas apie jonizuojančiosios spinduliuotės generatorių arba dalelių greitintuvą“ pildoma, kai licencijos turėtojas gauna (įsigyja) **rentgeno aparatą, rentgeno vamzdį ar kitą prietaisą**, skleidžiantį jonizuojančiąją spinduliuotę, jį sumontuoja (išmontuoja) arba perkelia į kitą padalinį. Pranešime turi būti įrašytas teikiančio duomenis juridinio (ar fizinio) asmens pavadinimas ir rekvizitai, taip pat nurodoma: veiklai išduotos licencijos numeris, padalinio pavadinimas, asmens, atsakingo už radiacinę saugą, duomenys, šaltinio tipas, prietaiso pavadinimas ir gamyklinis numeris, vamzdžio pavadinimas ir jo gamyklinis numeris, didžiausia įtampa, srovė bei požymis (sumontuotas ar išmontuotas), montuotojo duomenys bei sumontavimo/išmontavimo data bei surašiusiojo duomenis asmens vardas ir pavardė, pareigos. Pranešimas turi būti pasirašytas. Pastaba: pardavėjo duomenys, prietaiso pagaminimo data, gamintojas, pavojingumo kategorija, šaltinio gavimo data ir prietaiso tipas pildomi tik gavus jonizuojančiosios spinduliuotės generatorių arba dalelių greitintuvą.

2 priede pateiktą formą – „Pranešimą apie uždarytą jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinį“ pildo **uždarytųjų šaltinių licencijų turėtojai**, gavę (įsigiję) uždarytą šaltinį, jį sumontavę (išmontavę) arba perkėlę į kitą padalinį. Pranešime turi būti įrašytas teikiančio duomenis juridinio (ar fizinio) asmens pavadinimas ir rekvizitai, taip pat nurodoma: veiklai išduotos licencijos numeris, padalinio pavadinimas, asmens, atsakingo už radiacinę saugą, duomenys, šaltinio tipas, prietaiso pavadinimas ir gamyklinis numeris, šaltinio pavadinimas ir jo pagaminimo data, šaltinių skaičius, šaltinio numeris, šaltinio galiojimo pabaigos data, radionuklidai(-ai), spinduliuotės rūšis, šaltinio aktyvumas bei surašiusiojo duomenis asmens vardas ir pavardė, pareigos. Pranešimas turi būti pasirašytas. Pastaba: pardavėjo duomenys, gamintojas, pavojingumo kategorija, šaltinio gavimo data pildomi tik gavus (įsigijus) jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinį; skiltis „Branduolinių medžiagų kiekis“ pildoma tik branduolinėms medžiagoms.

3 priede pateiktą formą – „Pranešimą apie gražintus, atiduotus arba priimtus (gautus) panaudotus uždaruosius jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinius“ pildo uždarytųjų šaltinių savininkai perduodami šaltinius gamintojui arba į radioaktyviųjų atliekų saugyklą. Pranešimas

pildomas kai: gražintas (atiduotas) panaudotas šaltinio prietaisas su/be šaltinių, gražintas (atiduotas) panaudotas uždarasis šaltinis, gražintas (atiduotas) panaudotas dūmų jutiklis/dozimetras. Pranešime turi būti nurodoma: teikiančio duomenis juridinio (ar fizinio) asmens pavadinimas ir rekvizitai, šaltinio siuntėjo, šaltinio vežėjo ir šaltinio gavėjo duomenys bei panaudotų uždaryjū šaltinių sąrašas (atitinkamai nurodant prietaiso, kuriame buvo sumontuotas šaltinis, pavadinimą, prietaiso numerį, šaltinio pavadinimą ir jo numerį bei pagaminimo datą, šaltinių skaičių, radionuklidus, aktyvumą; taip pat būtina nurodyti panaudotų uždaryjū šaltinių atidavimo/gavimo datą, jų saugojimo, laidojimo vietą ir duomenis surašiusiųjū vardus, pavardes, pareigas. Pranešimas turi būti pasirašytas.

4 arba 5 prieduose pateiktas formas pildo Registro duomenų teikėjai, turintys tokiai veiklai (prekiauti arba montuoti šaltinius) išduotą licenciją ar laikinąjį leidimą. Jei uždarasis šaltinis yra didelio aktyvumo, kartu su pranešimu apie uždaryjū jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinį pateikia Didelio aktyvumo uždarojo jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinio registracijos kortelę, kurios forma nustatyta [3] teisės akto 2 priede. Pranešime turi būti nurodoma: teikiančio duomenis juridinio (ar fizinio) asmens pavadinimas ir rekvizitai, veiklai išduotos licencijos numeris, asmens, atsakingo už radiacinę saugą, bei gavėjo duomenys. Atitinkamai turi būti nurodyta šaltinio rūšis, tipas, prietaiso su šaltiniu pavadinimas, jo gamyklinis numeris ir montavimo požymis bei atitinkamai kitos lentelėje pateiktos skiltys (šaltinio/vamzdžio pavadinimas, pakuočių skaičius, šaltinio/vamzdžio numeris, šaltinio aktyvumas ir kt.). Pranešime pateikiami asmens, surašiusiojo duomenis, vardas, pavardė, pareigos. Pranešimas turi būti pasirašytas.

6 priede pateiktą formą pildo atvirųjų šaltinių savininkai, kai gauna radioaktyviasias medžiagas. Pranešime turi būti nurodoma: teikiančio duomenis juridinio (ar fizinio) asmens pavadinimas ir rekvizitai, veiklai išduotos licencijos numeris, asmens, atsakingo už radiacinę saugą, bei vežėjo, siuntėjo, gamintojo duomenys, atitinkamai skiltyse surašomi šaltinio duomenys (pavadinimas, radionuklidas, spinduliuotės rūšis ir kt.). Pateikiami surašiusiojo duomenis asmens vardas ir pavardė, pareigos. Pranešimas turi būti pasirašytas.

Metinės inventorizacijos duomenys apie turimus ar parduotus šaltinius, įsigytas radioaktyviasias medžiagas (teisės akto [2] 7, 8, 9 arba 10 prieduose nurodytos formos) turi būti pateikti Radiacinės saugos centrui iki kiekvienų kalendorinių metų sausio 31 d.

7 priede pateiktą formą teikia jonizuojančiosios spinduliuotės generatorių savininkai ir naudotojai.

8 priede pateiktą formą teikia uždaryjū šaltinių savininkai ir naudotojai.

9 priede pateiktą formą teikia atvirųjų šaltinių savininkai.

10 priede pateiktą formą teikia asmenys, užsiimantys šaltinių prekyba.

Darbuotojui pradėjus dirbti ar baigus darbą su šaltiniais ar jų aplinkoje, taip pat perėjus dirbti į kitą padalinį, pradėjus eiti kitas pareigas, pasikeitus pavardei, išėjus motinystės/tėvystės atostogų, Radiacinės saugos centrui turi būti pateiktas pranešimas apie darbuotoją, užpildant teisės akto [2] **11 priede nurodytą formą**. Pranešime turi būti įrašytas teikiančio duomenis juridinio (ar fizinio) asmens pavadinimas ir rekvizitai, o taip pat nurodoma: pranešimo teikimo priežastis (darbuotojas pradėjo ar baigė darbą, ar tikslinami duomenys apie darbuotoją), veiklai išduotos licencijos numeris, padalinio pavadinimas, asmens, atsakingo už radiacinę saugą, duomenys, darbuotojo, dirbančio su šaltiniais, duomenys bei surašiusiojo duomenis asmens vardas, pavardė ir pareigos. Pranešimas turi būti pasirašytas.

Metiniai duomenys apie darbuotojų apšvitą turi būti pateikti Radiacinės saugos centrui pagal teisės akto [2] **12 priede pateiktą formą** iki kiekvienų kalendorinių metų kovo 30 d. Registro duomenų teikėjai gali įgalioti teikti šiame pranešime nurodytus duomenis Sveikatos

apsaugos ministerijos nustatyta tvarka pripažintus asmenis, atliekančius darbuotojų individualiųjų dozių matavimus ir (ar) jų vertinimą/laboratoriją, atliekančią darbuotojų individualiųjų dozių matavimus ir (ar) jų vertinimą.

Pranešimų formas galite rasti RSC interneto svetainėje skiltyje *Verslui* → *Paraiškų ir pranešimų formos*.

Nuo 2010 m. birželio 1 d. visus duomenis Registrui galima teikti ne tik popierine forma, bet ir **elektroniniu būdu** – naudojantis **Registro išoriniu portalu** adresu: www.rscregistras.lt.

Registro išorinio portalo paslaugos suteikiamos Registro duomenų teikėjams, pasirašiusiems su Radiacinės saugos centru Duomenų apie jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinius ir darbuotojus, dirbančius su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais, teikimo Valstybės jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinių ir darbuotojų apšvitos Registrui, naudojantis šio Registro išoriniu portalu, sutartį. Šios paslaugos suteikiamos **nemokamai**.

Pavyzdžiai, kaip turi būti pateikti duomenys Registrui

Visais atvejais, kai keičiasi licencijos ar laikinojo leidimo galiojimo sąlygos, būtina licenciją ar laikinąjį leidimą išdavusiai institucijai **pateikti radiacinės saugos požiūriu** svarbią informaciją, kurios apimtis bei turinį, priklausomai nuo konkrečių pasikeitimų, reglamentuoja Aprašas [2].

Pateikiame kelis, dažniausiai pasitaikančius atvejus, kokia informacija turi būti pateikiama Radiacinės saugos centrui.

I. Keičiantis A ar B kategorijos darbuotojui (pradeda dirbti su šaltiniais), privaloma pateikti Pranešimą apie darbuotoją, dirbantį su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais, pagal Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2009 m. rugpjūčio 24 d. įsakymo Nr. V-675 „Dėl duomenų apie jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinius ir darbuotojus, dirbančius su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais, pateikimo valstybės jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinių ir darbuotojų apšvitos registrui tvarkos aprašo patvirtinimo“ (Žin., 2009, Nr. 105-4386) (11 priedas) tvarką.

II. Keičiantis A ar B kategorijos darbuotojui (jis baigia dirbti su šaltiniais, pereina dirbti į kitą padalinį, pradedą eiti kitas pareigas, išeina Motinystės arba Tėvystės atostogų, arba grįžta po jų), privaloma pateikti Pranešimą apie darbuotoją, dirbantį su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais, pagal Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2009 m. rugpjūčio 24 d. įsakymo Nr. V-675 „Dėl duomenų apie jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinius ir darbuotojus, dirbančius su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais, pateikimo valstybės jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinių ir darbuotojų apšvitos registrui tvarkos aprašo patvirtinimo“ (Žin., 2009, Nr. 105-4386) (11 priedas) tvarką.

III. Baigus naudoti rentgeno aparatą, privaloma informuoti Radiacinės saugos centrą, pagal Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2009 m. rugpjūčio 24 d. įsakymo Nr. V-675 „Dėl duomenų apie jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinius ir darbuotojus, dirbančius su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais, pateikimo valstybės jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinių ir darbuotojų apšvitos registrui tvarkos aprašo patvirtinimo“ (Žin., 2009, Nr. 105-4386) (1 priedas) tvarką.

IV. Baigus naudoti uždaruosius šaltinius ir atiduodant juos kaip radioaktyviausias atliekas į radioaktyviųjų atliekų saugyklą ar radioaktyviųjų atliekų atliekyną, pagal Aprašo 17.1 p., ne vėliau, kaip per per 10 darbo dienų nuo šaltinių grąžinimo ar atidavimo, **privaloma pateikti informaciją** apie grąžintus, atiduotus arba priimtus (gautus) panaudotus uždaruosius

šaltinius, pagal Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2009 m. rugpjūčio 24 d. įsakymo Nr. V-675 „Dėl duomenų apie jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinius ir darbuotojus, dirbančius su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais, pateikimo valstybės jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinių ir darbuotojų apšvitos registrai tvarkos aprašo patvirtinimo“ (Žin., 2009, Nr. 105-4386) (3 priedas) tvarką.

V. Įsigijus naują šaltinį (medicinos rentgeno diagnostikos aparatą, dantų rentgeno aparatą, pramoninį gama ar rentgeno radiografą, technologinio proceso reguliavimo rentgeno arba gama matuoklį su uždaruju šaltiniu ir kt.), privaloma informuoti Radiacinės saugos centrą, pagal Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2009 m. rugpjūčio 24 d. įsakymo Nr. V-675 „Dėl duomenų apie jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinius ir darbuotojus, dirbančius su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais, pateikimo valstybės jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinių ir darbuotojų apšvitos registrai tvarkos aprašo patvirtinimo“ (Žin., 2009, Nr. 105-4386) (įsigijus rentgeno aparatą, rentgeno vamzdį ar kitą prietaisą – 1 priedas; uždarąjį šaltinį – 2 priedas) tvarką.

VI. Jau turimą šaltinį perkeltiant į kitas patalpas arba pakeičiant jo dislokaciją toje pačioje patalpoje, privaloma informuoti Radiacinės saugos centrą, pagal Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2009 m. rugpjūčio 24 d. įsakymo Nr. V-675 „Dėl duomenų apie jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinius ir darbuotojus, dirbančius su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais, pateikimo valstybės jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinių ir darbuotojų apšvitos registrai tvarkos aprašo patvirtinimo“ (Žin., 2009, Nr. 105-4386) (rentgeno aparatui, rentgeno vamzdžiui ar kitam prietaisui – 1 priedas; uždaram šaltiniui – 2 priedas) tvarką.

VII. Sugedus jau naudojamam medicinos rentgeno diagnostikos aparatui arba dantų rentgeno aparatui, rentgeno vamzdžiui ir jį keičiant nauju, privaloma informuoti Radiacinės saugos centrą, pagal Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2009 m. rugpjūčio 24 d. įsakymo Nr. V-675 „Dėl duomenų apie jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinius ir darbuotojus, dirbančius su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais, pateikimo valstybės jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinių ir darbuotojų apšvitos registrai tvarkos aprašo patvirtinimo“ (Žin., 2009, Nr. 105-4386) (1 priedas) tvarką.

Teisės aktai

1. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gegužės 25 d. nutarimas Nr. 651 „Dėl Valstybės jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinių ir darbuotojų apšvitos registro įsteigimo bei jo nuostatų patvirtinimo“ (Žin., 1999, Nr. 47-1483; 2007, Nr. 55-2140).

2. 2009 m. rugpjūčio 24 d. įsakymas Nr. V-675 „Dėl Duomenų apie jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinius ir darbuotojus, dirbančius su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais, pateikimo Valstybės jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinių ir darbuotojų apšvitos registrai tvarkos aprašo patvirtinimo“ (Žin., 2009, Nr. 105-4386).

3. Didelio aktyvumo uždaryjū jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinių ir paliktųjų jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinių kontrolės taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2005 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. V-1020 (Žin., 2005, Nr. 152-5622).

Kilus klausimų, prašome kreiptis į Radiacinės saugos centro specialistus:

Radiacinės saugos centras (RSC)

Kalvarijų g. 153, LT-08221 Vilnius, tel. (8 5) 236 1936, faksas (8 5) 276 36 33, el. p. rsc@rsc.lt, <http://www.rsc.lt>